AB VE ERMENİSTAN ARASINDA DERİNLEŞEN ORTAKLIK

Tuğçe TECİMER

-

Avrupa Birliği ile Ermenistan, 2 Aralıkta ikili ilişkilerinde yeni bir dönemi simgeleyen AB □□□□□□□□□□ Ortaklığı için Stratejik Gündemi kabul ederek işbirliklerini daha üst bir düzeye taşımıştır. AB □□□□□□□□□□ Ortaklık Konseyi tarafından onaylanan bu yeni çerçeve, 2017de belirlenen ortaklık önceliklerinin yerine geçerek daha kapsamlı, daha iddialı ve uzun vadeli bir yol haritası sunmaktadır. Stratejik Gündemin kabulü, tarafların siyasi, savunma ve güvenlik, ekonomik ve sektörel alanlarda işbirliğini derinleştirme iradesini açık biçimde ortaya koyarken; CEPAnın (Kapsamlı ve Genişletilmiş Ortaklık Anlaşması) öngördüğü ortak vizyonu da somutlaştırmaktadır. Yapılan açıklamaya göre Bu yeni ortaklık anlayışı, yalnızca Ermenistanın AB ile ilişkilerini güçlendirme yönündeki isteğine yanıt vermekle kalmamakta, aynı zamanda son dönemde ikili ilişkilerde oluşan yeni dinamiklere de uyum sağlamaktadır. Demokrasi ve hukukun üstünlüğü, yargı reformu, insan hakları, sosyo-ekonomik kalkınma, bağlantısallık, enerji güvenliği, dijital dönüşüm, ticaretin çeşitlendirilmesi ile güvenlik ve savunma alanlarındaki işbirliği gibi geniş bir çerçeveyi kapsayan Stratejik Gündem, AB □□□□□□□□□□ ilişkilerinin geleceğini şekillendirecek bütünsel bir çerçeve sunmaktadır. [1]

Görüldüğü üzere Stratejik Gündem, AB □□□□□□□□□□ ilişkilerini yalnızca ekonomik veya diplomatik boyutta değil; savunma ve güvenlikten, vize prosedürlerindeki kısıtların daha esnek hale getirilmesine kadar uzanan kapsamlı bir çerçeveye taşımaktadır. Güney Kafkasyada bölgesel dengelerin hızla değiştiği, Rusyanın etkisinin gözle görülür biçimde azaldığı ve ABDnin TRIPP girişimi üzerinden bölgedeki görünürlüğünü artırdığı bir dönemde bu Gündemin kabul edilmesi ile beraber ABnin Güney Kafkasya politikasında yeni bir sayfa açmayı ve bölgede nüfuz alanı kurmayı amaçladığı düşünülebilir.

Gündemin içeriği ve Ermenistana yönelik sergilenen tutum, ABnin uzun süredir eleştirilmekte olan seçici normatif yaklaşımının yeni bir örneği olarak da değerlendirilebilir. Açıkça görüldüğü üzere AB'nin Ermenistana yönelik politikaları, Birliğin diğer aday ülkelere uyguladığı standartlardan belirgin biçimde farklılaşmaktadır. Demokrasi, hukuk devleti ve insan hakları gibi normatif değerleri dış politikasının temel dayanakları olarak sunan AB, Ermenistan söz konusu olduğunda bu değerlerin uygulanmasına ilişkin izleme mekanizmalarını daha esnek, daha yumuşak ve daha az bağlayıcı bir şekilde işletmektedir.

Benzer bir durum ekonomik ve mali yardımlar alanında da dikkat çekmektedir.

Ermenistana sağlanan destekler, diğer aday ülkelere kıyasla daha sınırlı koşullara bağlanmakta; reform yükümlülükleri daha geniş bir takvime yayılmakta ve yaptırım tehdidi çok daha düşük düzeyde tutulmaktadır. Dolayısıyla ABnin normatif dış politika iddiaları ile sahadaki pratik uygulamaları arasındaki uyumsuzluk net bir şekilde görülmektedir. Bu uyumsuzluk, Birliğin bölgesel çıkarları söz konusu olduğunda normatif söylemin ikinci plana atılma eğilimine dair tartışmaları desteklemektedir.

Bu bağlamda AB □□□□□□□□□□ ilişkilerindeki son gelişmeler, Birliğin Güney Kafkasyaya yönelik stratejik önceliklerinin yeniden tanımlandığı bir süreçte olduğuna işaret etmektedir. ABnin Ermenistanı bölgesel istikrarın merkezine yerleştiren yaklaşımı, yalnızca normatif taahhütlerden değil, aynı zamanda jeopolitik kaygılardan beslenmektedir. Ukrayna savaşının ortaya çıkardığı kaygılar, Rusyanın bölgedeki zayıflayan kapasitesi ve İranın etkinliği etrafında şekillenen yeni bölgesel denge, Ermenistanı AB açısından kritik bir ortak haline getirmiştir. Bu nedenle ABnin Ermenistana yönelik daha esnek bir politika benimsemesi, bir yönüyle stratejik kaygıların normatif söylemin önüne geçtiğini göstermektedir. Bu çerçevede Stratejik Gündem, üstü kapalı da olsa ABnin Ermenistanı bölgesel politikalarında bir kilit ortak olarak konumlandırma arzusunu da ortaya koymaktadır.

ABnin Ermenistana yönelik özel bir tutum sergilemesi, Birliğin aday ülkeler ve komşu devletler nezdindeki normatif güvenilirliğini aşındırma potansiyeline sahip olduğu aşikârdır. Türkiye, Gürcistan ve Balkan ülkeleri gibi uzun süredir reform süreçlerini AB normlarına uyum çerçevesinde yürüten aktörler açısından bu yaklaşımın, AB politikalarının tutarlılığına yönelik soru işaretleri oluşturacağını düşünmek yanlış olmayacaktır.

Ermenistan açısından bakıldığında ise güncel gelişmeler, dış politikada yeni bir yönelim arayışının ve Rusyaya olan bağımlılığın azaltılması stratejisinin önemli bir dayanak noktasını oluşturmaktadır. Ermenistan için, AB ile daha yakın siyasi ve ekonomik ilişkiler; dış politika ve güvenlik garantilerinin güçlendirilmesi açısından önemli görülmektedir. Bununla birlikte bu yönelimin ne ölçüde sürdürülebilir olduğu, bölgesel faktörler göz önüne alındığında ABnin süreci ne ölçüde sürdürebileceği ve Ermenistanın iç politikasındaki gelişmelerin nasıl ilerleyeceği vb. konularla yakından ilişkili olacaktır.

Sonuç olarak, Stratejik Gündem yalnızca AB □□□□□□□□□□ ilişkilerinde teknik bir işbirliği oluşturmakla kalmamakta, aynı zamanda Güney Kafkasyada ABnin Gürcistan-Azerbaycan-Ermenistan arasında önceliğini de ortaya koyan bir girişim niteliği de taşımaktadır. Bununla birlikte, ABnin Ermenistana tanıdığı geniş manevra alanı, Birliğin dış politika söylemindeki ikilemi de açıkça göstermektedir.

[1] European Union and Armenia Adopt New Strategic Agenda to Deepen Partnership, *European Commision*, 2 December 2025, https://enlargement.ec.europa.eu/news/european-union-and-armenia-adopt-new-strategic-agenda-deepen-partnership-2025-12-02_en

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: TECİMER, Tuğçe. 2026. "AB VE ERMENİSTAN ARASINDA DERİNLEŞEN ORTAKLIK ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2025 / 106. Aralık 08. Erişim Kasım 23, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/AB-VE-ERMENISTAN-ARASINDA-DERINLESEN-ORTAKLIK

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır